

چارشانبا — ۱ کانون اول ۱۹۲۶

جلد : ۷

دردنچی سنه — نومرو ۷۵

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

پوردی پاننده کی سنده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

مجله شخصی

آبونه شرائطی سنه لکی ۲۰۰

آلتی آیلانی ۱۰۰ : فوق العاده

نسخه لایچون ۵۰۰ و ۳۰۰

غروشدور .

مجموعه مزه بنتجه طبیبی تالیف

ایدلمه یین اثرلر اعاده ایدلمز .

هر آیلک برنجی وارنه بشیمی کونلری میبقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی رسمی مجموعودور

آناطولی موسیقیاری

آرمونیزه ایدله‌لری مسئله‌سی

۳

غرب، شرق، فقه خزینه‌لرندن استفاده مقصدیه بو قدار چالیشیرکن، شرقیلرده غربک پولیفونی ژنکینلک‌لری الیه کچیرمک خصوصنده آز چوق دوشوندیلر. موسیو «اوزن بورل» (شرقده پولیفونی مسئله سی) سرلوحه‌سیله اسقولا قاتوروومک «تریون دوسه‌ن‌ده‌وه» موسیقی مجموعه‌سنده جبقان مفصل یازیسی، پایلان ایشلرک اولدوڭجه تام برتاریخچه‌سی در (۱۹۲۱) [۱].

محترم خوجامن سوزه شویله باشلاور: «غرب مکمل برقوتروپوانلی یازی میدانه کتیرمک اوزره اوج عصرق برعزت صرف ایتدی، تام بر آرمونی سیستمک تشکیلی ایچونده هان هان اوقدار بر زمانه احتیاج کورولدی. بواشاده، شرق، قدیم تک‌س عتقه‌سنی بلاتبدیل صاقلاوردی. فقط صوک عصرک اورتارندن بری، اولا روملر، بالآخرده تورکلر، - کندی آوارلارده کی تعیرلری وجهه - مع‌المنویه کیت کیده «اوروپا» یه یاقلاشدیلر. عینی زمانده، اوپهرا فومیک، اوپهرا متک اخراجی، عسکری، موزیکلر، بعضی اورگستره تجربهلری، قاتولیک کلیسالارده اجرا اولنان دینی‌ستلر، پیانونک شهبسز کوندن کونه داها فضله قول‌لانیمقده اولوشی، بوتون بونلر، هیچ اولمازسه الک بویوک شهرلرده، ازمیرلرده، استانبوللارده، آنکارلارده، غرب آرمونیستیک نامعلوم وشبه کوتورومین ژنکینلک‌لری طلب نیندی.. «باربارلر» دن ویا «صداتسزلر» دن کان بویکیلکدن اوزون زمان قاجان روملر

[1] La question de la poliphonie en Orient; E. Borrel; Fevrier 1921 [La Tribune de Saint-Gervais. Bureau d'édition de la Schola]

و تورکلر، نتیجه‌ده، ملی موسیقیلرینک حقیقه فقیرلکلی، اجنبی صنعتک اغوا آننه قارشو مجادله‌ایده ییلمک اوزره کندی خصوصی منبرلندن باشقه بر قوته مالک بولندی، وبالنجه اواجنبی صنعت طرفندن کلیاً مص اولتی تملیک‌سی ایچنده قالدی کورودیلر.. شو حالده، ترقیاتی تعقیب ایله شرق قاتیلنه آرمونیه‌مک لازم کلوردی.

موسیو بورل، روم کلیسا سنک تقدیمندکی اجتماعی و دینی سبیلری آکلاهورق، اورتو-دوقس راهلرک برعصردن بری یاپدنی تجربهلری مثاللریله برلکده صایور؛ جبقار دینی نتیجه بایلس ائندیلرک پکده قولتورق‌لری قبارته جق ماهیتده دکیلر: «بو مثاللارده، دیور، یازی خطالری مبدولدر؛ بویا کاشلر، ایستور ارادی، ایستور غیر ارادی میدانه گلش اوسونلر، شوکا دلالت ایدرلرکه، ایسا-لئر، هنوز نتیجه و ارمق ایچون طوتیله جق یولی قطع‌تله تعینه مدار یوصالیه یوله مامشلرد؛ زدمزده، شان غره‌غوریه‌ک مرافقته یارایان نظمین ایدییجی برعلمک میدانه کتیرمسی ایچون، صنعتلرده تام معناسیله بتیشمش کیمسلر طرفندن آشانی یوقاری برعصرق برعزت صرفه احتیاج کورولدی؛ بودوشو-نولور» - که بویله رایشی باشارق ایسلرک کار ی دکیلر - نتیجه واریله ماق کیفیتنه ناشیلماز.

آرمونی علیدارلرینک ایلری سوردیکی ادعالری صایدقندن سوکراده که مملکتیزده یوکسه‌لن اعتراضلرک همن همن عینی در - کندی مناعتی سوبه‌یور: «بمدلرک، جنسلرک، سیسته‌ملرک، مقاملرک فضله‌لنی حد فاشنده آرمونی ایچون بر مانع دکیلر؛ حقیقی مشکلات بوتون بوانشا موادنی جوق سسلرک اساسی داخنده قوللانمک یولنی بوله ییلمکده در. اوانشا ماده‌لری که، ییزانس موسیقیسنی اوروپا آرمونیستندن پک جوق داها مکمل ودها زنکین برحاله کیره‌جکدر.

کندیسنه کوره تجربهلرک الک جدیلری

دردنچی سته

«ریادیس» «عالدرد»: «بارسده انی موسیقی تحصیل کورون سلائیکه کی ممتاز موسیقیشناس ریادیس، مسئله‌ک اساسی بیلدیکی ایچون، جذری بریول طوتدی: غرب صنعتی قاعده لرینه اهمیت ویره‌هرک، بعضی دیسونانلری نه احضار، نهده انتاج ایتمدن، تعبدیلی آفورلر اوزرند قالداس یاهرق، غایت دقتی جالب بر تأثیر بیراقن و قولاغه دایما خوش کان هزمان، جیقجی بشل (quinte) وایدیلی (septieme) تعاقبلری یازیسنده مهارتله قوللانیر، وبوصورتله آرمونیلر. هیئت تجرعی، مبارتله یازنش اولوب دتی جالدر و تدقیقه دکر؛ فقط، مع‌الاف، بونلردن هنوز هیچ برنی باسیلمدی.

کلیسا خارچنده کی، وبومامده استانبولده، استاد ریادیس، یاخته‌س، لوماردی طرفلرندن روم خلق شرقیلرنی آرمونیه‌مک یوللی بایلان تجربهلرک بعضیلرده ساییلور. مع‌افی، موسیو بورل، روملرک یوزسنلک تجربهلری نتیجه‌سنی شو جمله ایچنده دویلا-مشدر: «بوتون بو مثاللردن شو نتیجه جبقار ییلمرک، هنوز آرمونی اصلونک قطعی شکی بولنامشدر... هیچ اولمازسه بزم غربلی نقطه نظر مزه کوره، موسیو بورلک یازیسنده یحیی کیمین وقمه‌لر صره-سندده، بحث ایتدیکی (ریادیس) ک «سنا» مصه‌سنده متعدد آرمونیلی روم وما که دویاش شرقیلری باصدر دینغی خاطر لاتلم، فقط، بوشرفلرده، کلیسا موسیقیسنی آرمو-نیلرک یاپدنی طرژده فن ییکلک‌لری یوقدر. ریادیس، اسقولا قاتورووم موسیقی عالی مکتبدن مأذوندر.. کذا، پتریدیس، پونیریدی، اسبانی اسمنده کی روم موسیقیشنا سلرده بارسده عینی مغیره نزدنده متعدد خلق شرقیلری باصدر دیلر: مطبعه‌ک برقاتلر لوغی کتیر ییلمک صورتیه اسم ونومر ولرینک تحقیقی تمکدر..

محترم معلمز، بارسده ارمنیلرک یاپدنی بر قاج تجربهنی هیچ ذکر ایتمه‌مشدر. حالوکه،

کندبلرینکده قبول ایتدیکي وجهله، روملرک اجرا آتی باندۀ بوتشبلرکده موتی و قیمتی واورد .

اورو یاده ایلک آرمونی تجربه لرینی باصدریان ارمنی « قومیتاس وارداپت » در :

Komitas Wardapet.-La Lyre Arménienne. 1906 chez E. Demets.

« پارس ارمنی اشجادی » نك یاردیمجه نشر ایدیلان بو آلبوم ۱۲ شرقی بی مچتویدر :

۶۵۰۴۰۲۰۱ سس اوزرینه یازمشلردر . یالکز ۱ و ۲ سسلیر پیانو دفاقتی دلر .

Armenische Dorflieder: (Breitkoph und Härtel).

عنوانیه لایچجده چیقان ایکی دفترخی ، وقتی متعاقب یارسده باصدریلان شو آلبوم تعقیب ایتدی :

Musique populaire Arménienne, Nouvelle série, Cahier II; Chez M. Senart.

مغنیه مادمازل « ماروغوبت بابایان » ه اتخاف ایتدیکي بوسولک شریلر پیانو-تفی ایچوندور .

الیوم یارسده ساکن بولان مادمازل بابایان آردهره بوشریلری قونسلرلرندۀ سوله یور .

قومیتاسک تجربه لری بر قاچ اعتبارله مهمدر ، و تدقیقه دکر : اولاً ، هوالری

کندی الیه طوبلاش ، ودویاریق آرمونیه-مشر . ثانیاً ، قومیتاس کلیسا منونی

اولدینی ایچون مسلکندۀ ایمان و اعتادلی چالیشاریق یوکسهلش ، بو آرمونی تجربه .

لرنی بادیاتی تاریخلر ده ایسه (۱۹۰۵-۱۹۱۱) اک اختیار و تحریملی یاشلرینه وارمندی .

قومیتاس ، برنجی آلبومک مقدمه-سندۀ شو سطرلری یازیور :

« ارمنی کوبیلری نك سس اوزرینه وچانی دفاقتی اولدن شرقی سوله دلر . غایت ساده ، رستانی ، و دیگر وطنداشلرینک

شریقلرندن پک فرقی اولان بو صنعتی شهر ارمیلری آژ طابیرلر . اونلر هان هان عامماً

اوروپا موسیقینی تحصیل الیه مشغولدرلر (!)

بوشرقی مجموعه سنی نشردن مقصد مز رستانی ارمنی موسیقینی شهرلر ده کي هشر ییلره

واورویالی موسیقی مرافیلرینه طایتمقدور . بز بوشلری ، کوبیلر کوبلر ده ناصل سوله

یورلر سه اوله جه نوطیه آلدق . . آرمونیه لرکندۀ آشکار برملیت خاصه سی

طاشیان بو خصوصی صنعتک قاراقدر واولوی عیناً صفاقلامه باطاسه اهمیت وردک . «

قومیتاس ، بوندن صوکرا ، بو پارچلری سوبله وکن رعایت ایدیه کک اوروشینال ،

دائماً باغلی ، و دائماً یوشاق افاده طرژخی آکلایر . . فقط ، بز ، بوتون یوارچه .

لرک « آرشاق چوبایان » طرفندن فرانسز-جه به چوربان سوزلرینی کوزدن کچیردکن

صوکرا منسوبیتلری ماده سندۀ متردد قالدق ! اولاً ، شرقی آناطولی ارمنی کوبیلری

بو قدار مغلق برارمنیجه قونوشازلر ، وحتی اکثریا ارمنیجه قونوشمسی بیلرلر ،

ثانیاً ، بوتون بو شیرین ملودیلر کوزلر آناطولینک قیا باشی ، اورفه ، عاشق آغز-

لری دیدیکمز موسیقیلرندن باشقه بر شی دیکلدر . روملرک بز حقمزده دیدکلری کچی ،

بژده ارمیلر حقیقندۀ « ارمیلر آناطولی تورکنک موسیقینی چالشلردر . « دیمه یلم :

فقط موسیقیز تأثیری آلتندۀ قالدق لری ده محققدر . بو اعتبارله درک او اثرلر اوزرنده

یادق لری فی تجربه لری تحلیل اتمه لازمدر . « یالکز ، بولان مال بولانک اندۀ قایر ،

نظریه سته بیون اکرکن ، بوندن صو-کراسی ایچون اولسون کوزمزی دوت

آجق لازم کدی کی ده اونو تاملیم . ارمیلر طرفندن اوروپاده بابایان بوتون موسیقی

نشریاتی آوقسانده سیاسی بر پروباغاندۀ فکری کیزلهدیکنی سه زمه مک ممکن دیکلدر ؛ ادبیات

تاریخی یازیلرندۀ اوله دیکلی . . . شو آلبوم ده تدقیقه دکر :

V. Servantsdiantz - Mélodies Arméniennes [traduction française de A. Tchobanian] chez M. Senart: 1923.

داها ایلک شرقیستی دیگه رکن ، مکرراً کلوب کچن باغین اساس موتیفک دورلری

آراستندۀ ، خیال ، ارادی اولقیزین نمکت انکیترینه دالار ، و تا شو جوجلق خاطر مه

سنه قدار واور : قارغده سنی طوایم آمان

قادیخی یولارم آمان اولی ده دکیل ، یکرم آمان ، الخ . قارغده بو واده جاق دیدی

آنتم آوده یوق دیدی !! . الخ اوموتیف الیه بو هوا آراستندۀ طور فرقی

یوقدر . تکرار موسو بورلک یازیسی اوقویلم .

محترم معلم تورک موسیقینی آرمونیه مک تشبلیوته کچرک ، چوخه جیانک بلیدی

خورخوروندۀ ملودیلر کي مهم مقدارده بارچلرینک دوت سس اوزرینه یازلدیخی

خاطر لا یور . هیچ برفرانسز یازیسه یوزده بش مقدارندۀ اولسون esprit قاریشادیخی

بوکونه قدار کورلمه مشدر ؛ ازجه ، استاده ، « بام ، بوم » لاری تا آرمونیلرینی طاشیان بر

کردلی حجاز کار ، برده شد عربان شریقین مثاللر آله ری ، « بو ، اوکوچوک پیانومسی

وانسان صرندۀ طاشیان ما کنلر عالمالرینک قولاندینی اسولدر . سواق ، سواق ، قهوه قهوه

کزمرک هوالرینی اوکوتورلر « دیمشدر . . « آیریحجه ، معارف نظارتک قراریه آرمونی

مسئله سنی تدقیق یولنده بر قومیسون طوبلا-تمشدی . رئیس ، فوق العاده آمریقاسفری ،

و آیریحجه اک تاتمش تورک موزیقولرلرندن ضیا باشادر . آیتده کی « هزام » مقامندنمو-

نك طرف یازیلر [élégante écriture] احتمال اونک قنایته مدیوندر : هزام مقامتنک

ترانسپوزۀ ایلدن اسقاله سی شودر : می ، قاه ، صول ، لایه مول ، سی ، دو ، ره ، می .

بوراده آرمونی متشاهی (سی) اعتبار ایدلشدور . . [۱]

مسئله ک شبدیکي وضعیتی اشته بودر . [۱] موسو بوره ک کچن نسخه لرده فسا ترجمه ایتدیکمز « تورک موسیقیس » آرندده قونویسون هزام شرقی دن بحث کچدیکي کورمشدک . مذکور بلرجه ، کچن سته رک مدادی اولان (زمانی وار) شرقیستی در . .

ادبیات تاریخی

تذکره لر و تذکره نویسر

آدبیات تاریخی، عمومیله مدیئت تاریخ پرک
اک مهم جزو رده، آدبیات، تاریخ بر جوق
صحف لر جی جلاله ازان، شخصی بر حاله کتیرن
قوتی ر و شیعه ر بونک کئی، آدبیات تاریخی ده
مدیئرلرک تکاملده عال اولان حسی و معنوی
عصری آری آری کوسترمه لر اعتبارله،
مدیئت تاریخی پرک بر فصلی تشکیل ایدر. بونک
ایچون بر ملک مدیئت تاریخی تبعه ثبت ایدر،
اولا او ملک آدبیات تاریخی تدقیق ایله ایشه
باشلاقی ضرور شده در. آوروایی مورخلرک
اکتدیسی طرفدن تسلیم اولونان یو مجبوری،
بالخاصه «هن» و «لاسون» بونک بر تعلیمت
و صراحتله اعتراف ایتکده در.

آدبیات تاریخی پرک مدیئت تاریخیله یو قیاسی،
یاخود تداخی، یو یوزی شردن غریبه وریکیز،
غرب مدیئت دیبیکیز، مؤسسه برکوشه ایدنک
عالمی تعقیب ایله دیبیکیز شوره در. بزی آدبیات
تاریخی پرک جدی سورده تدقیق و تدوینه تدقیق
ایتمکده در. جیمیزلر فکر و حسن حرکتلر پرک
مکسی اولان آدبیاتلر تاریخ و دیبیکیزلرک طایفه
جی اولوروسق، اسکی جایز، زمانده اولدیی
کئی صحیفه لر دم یو یوزنر عالیله احیا ایلدیلر چکدر.
ماضیک بویه بیکدن دوغوشه، داهای ایدان اعتباراً
مدیئرلرک ادبیاتی کیمه مزه فرصت بره جکدرک،
ذاتاً آدبیات، مورخک و طغیسی ده بو فرصتی حاضر
لامدن عبارتدر.

شیدییه نادر مدیئت تاریخی پرک بر جزئی
حالده تدقیق ایلدیلرک جهته، آدبیات تاریخی
بوگون باشند باشه شیخ و تنظیم ایتمک محتاجر.
فکریات ایله علاقه دار اولوده آرازمده بو احتیاجی
حسن ایتمی یونددر. سائیز.

آدبیات تاریخی پرک انقاسی ایچون، اولاتل
خدمتی کورده چک مالومک تدارک، صوکار
بونلرک تقریبی، اک نه ایدر تربی اقتضا ایدر.
بو احضاری مساعیه باشلارن و هاله خارلر کان
عصرر، تذکره در. فی الحقیقه تذکره
دوغری دن دوعری به آدبیات تاریخیه متعلق اواق
اوردو ایزده بولونان کیمه نیمیدر.
آدیانر، کاه و حقی قیاس اولونان آتالایر
سره تله قوشان، کاه یشل وادیرلرک سرین قوچاغنده
موزون بر زنتار ایله یورون، یالکیز، یایمیز
بر نهر کئی، عصرلرجه کندی کندیته آقوب
کیمه شددر. بو ایچندن جوشقون نهرک بیاض
ولدی صوبین طادایر، منفید و منون اولایر
آز دیکلر. فقط اونلک منبئی اوکرده ک، مجرا
و استغنائی آکلاقی، سینمده سالانان قاصد
لری بیامک ایستین اولامش کینیدر یالکیز تذکره
نویسر، یاری صراق، یاری هوسله، منبیه قادر
بیغمه سزین. آدیانرک نهرینه بر بارجه یاقلاشدر.
جریانه بر بارجه یاقیندن یاقلاردر. تذکره نویسر.

بوصرف تجاری بر مسئله در. . اورویاده
پر و باغاندا یایمق مدالوب ایسه، بوکی نشریاتک
هیچ پر و باغاندا خدمتی کورده مدیئکی روم
وارمیلرک تجریه لرینه بناء یازلم: اورویا
خانی بوکی موسیقیره و غبت کوسترمور،
چونکه برشی آکلامبولر. بر خلاصه سنی
عرض ایتدیکیز «شرق الحانی آرومنیه مک
تشیئرلرک تاریخی»، بزه مسئله مک اهمیت،
طو تاجمیز بکانه ترقی بونلک ماهیتی، یو نانیلر
کئی یوز سنه جالیشدقدن صوکارینه قاریخه
مسافه سی قطع ایتک ایسته بورسوق برمه تود
ایله، عجله بر و علمی جالیشماز لازم کلایکئی
وضوحله کوسترور. . .

فی الحقیقه، سائیز ده کئی «عجله ایشه شیطان
قاریشیر»، «تیز رفتار اولانک یاینه دامن
دولاشیر»، مثالی پرک هر مملکت علمای
آراستنده معتبر مقابلاری بولندییی اونو تاپلم:

ایتالیانلر chi va piano va sono دریلر.
مش: فرانسلر qui va doucement va بولندیلر.
longtemps دیورلر، روسلر ده «چوق
ایشم اولججه او یومعه کیدرم»، مثلیه چوق
ایش کورده بیلیمک ایچون چوق قوت طو یایمق
لازم کلایکئی آکلاقی ایسته مشلردر. فقط،
بو نظریه یی، بعضی موسیقیشناسلریمز قادار
افراطله مدافعه مک تولید ایدمکچی مؤسف
ضرر و محرومیتلر ده ایتانیلمی در.

مثلا، جن بعدلر مزه موافق بر آرومنی
بولق اجتماعینک مدافعلری، یواریونی قوده ن
فعله چقاروق، تطبیق ایتک، اجرا شرطلری
حاضر لایمق، صنعتکارلری یتیشیدر مرک،
خلق آراستنده یایمق، الخ، ایچون قاج یایم
عصری کوزه آلمق لازم کلک چکئی عجا حقیقه
و علماً حساسلادیلریم؟ بوتون کنجکلک
ورسیته متحصراً یو یولی کوسترمکدن دوغاق
عصرلرک محرومیتلرک مسئولیتی کور دیلریم؟
بن شخصاً متردم. . . هر دولو اجتماعلر
حرمتیز وارددر، صوکار سؤلالریمزک ده
بو حرمت نقیصه کتیرمک کئی بر معنای یوقدر.
تیمیز سوکی مملکتک بو ساحه ده ممکن
مرتبه سرعته یوکسلدیلر کئی کورمکدر.

یارس: ۱۸ تقریب اول ۱۹۲۶ میخال زاده

محمود راغب

آناطولی موسیقینک آرومنی قانوننامه سی
هنوز سماً اعلان ایلده دی، «ed adhuc
sub judice lis est...»

زده، علاوه، او انجمنک مساعیه مع الانساف
نیجه سز قالدییی کئی، یچی سکن جد اطریف
آرومنی نک، مؤانی ده بحریه مکتب موسیقی
معلملر دن صنعتکار سینانیان انندی اولدییی
طایع شاملی سلیم انندی زده کئی تحقیق مزه
بناء یازلم. سینانیان انندی بی تبریک ایلده در.
حقیق وطنداش او منیر تورک موسیقیمی
ساحه سنده متدد و قیمتی ایستکار و سازندلر
یتیشدیر دیلر. تورکیه موسیقیمی یچی حس
ایتدکاری ایچون بوکی آرومنی بحریه لر نه درده
موفق اولورلر. آوروای موسیقینه واقف
ارمنی موسیقیشناسلرک بوکی تجریه لر
تکثیر و بومهم ایشه بوندن صوکار ده بزه
معاون اولرلری علم و صنعت نامته یی ایدر.
فقط، نه ده اولسه، کرک منحصر ا کندی
جامعتری حسابنه جالیشان روم وارمیلرک،
و کرکسه مملکت خدمت نامته همت کوسترن
وطنداشلرک اورتابه آتدییی تجریه لرک بسط
و ضعیف درلر. چونکه، پک جدی و صنعتکارانه
تجریه لر یایمکله هنوز امکان یوقدر، بو
امکان حاضر لایمکله شددر. تورک موسیقیشناسلری
آراستنده بعضی تشیئرلر ده بولونانلری
طایبور، فقط هنوز هیچ برشی باصدیرمق
ایسته مدکلر یی بیلورلر. جداً موفقیته
جالیشانلریمز وارددر. ترددرلری، روم وارمیلر
درجه سنده موفق اوله مامقدن دیکل، جدی
نیجه لر وارمیدن اورتابه آتیلیمی ایسته مه
مکدن ایلری کلور. اختیارلریمزک بو آرزو
لرینه حرمت ایل، اسم یازمایلم. . .
امین اولامک، مثالیارده بوکی تجریه لر
باصدیرمق (۱۹) پک قولاید. هر هاککی
بر مطبعیه ایکی، اوج بیک فراق یاتیرمه
باقار. مثلاً، یوقارده ذکر یکن بر قسم روم
وارمنی شرقلری، حتی زاپون موسیقیشناسی
V. Matsuyama ک آرومنیه دیبیک
chansons caractéristique japo-
naises لر یی بیه نشر ایدن (سنه نار)
مطبعه سی، نه دن بزرک طلبیزی رد ایتین؟